

QuickScan Natuur herziening bestemmingsplan N224

RO en Vergunningen provinciale wegen

Provincie Utrecht

25 oktober 2018

Project QuickScan Natuur herziening bestemmingsplan N224
Opdrachtgever Provincie Utrecht

Document RO en Vergunningen provinciale wegen
Status Concept 01
Datum 25 oktober 2018
Referentie 106833

Projectcode 106833/18-016.367
Projectleider drs. T. Klumper
Projectdirecteur ing. R.M.W. Jansen

Auteur(s) T. Muijen Bsc
Gecontroleerd door ir. W.B. Roosen
Goedgekeurd door drs. T. Klumper

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Beschrijving plangebied	6
2.2	Beschrijving geplande werkzaamheden	6
3	TOETSINGSKADER	8
4	GEBIEDSBESCHERMING	12
4.1	Natura 2000 (Wet natuurbescherming)	12
	4.1.1 Gegevens	12
	4.1.2 Effecten en conclusie	13
4.2	Ecologische hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland)	13
	4.2.1 Gegevens	13
	4.2.2 Effecten en conclusie	15
5	EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN	16
7	LITERATUUR	31
	Laatste pagina	31
	Bijlage(n)	Aantal pagina's

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De Provincie Utrecht is voornemens om in het kader van groot onderhoud aan de N224 te Renswoude, het fietspad ten oosten van de Ubbeschoterweg en ten noorden van de N224 te verbreden van een eenrichtingsfietspad naar een tweerichtingsfietspad. Daarnaast wordt er aan de Ubbeschoterweg, net ten noorden van de te realiseren verbreding een inrit gerealiseerd. Het fietspad is in strijd met het bestemmingsplan, omdat er geen sprake is van wegen en paden die bij de bestemming horen. Door middel van een bestemmingsplanprocedure kan het tweerichtingsfietspad planologisch worden ingepast. Ter onderbouwing van de ruimtelijke inpassing dient een QuickScan natuur te worden uitgevoerd.

De onderliggende rapportage betreft de QuickScan natuur, hierin zijn effecten van geplande werkzaamheden op de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden onderzocht en getoetst. Er wordt getoetst aan de Wet natuurbescherming (Wnb), waaronder gebiedsbescherming (Natura 2000) en soortbescherming vallen. Daarnaast wordt getoetst of de geplande werkzaamheden negatieve effecten hebben op gebieden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Als laatste wordt er aangegeven wat de juridische consequenties van de bevindingen zijn, bijvoorbeeld of er kans is op overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb en of een vergunning- of ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied en de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 3 gaat in op het toetsingskader in relatie tot de natuurwet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde gebieden. Hoofdstuk 5 beschrijft per soortgroep of er in of nabij het plangebied beschermde soorten aanwezig zijn en wat de effecten van het voornemen op deze beschermde soorten van de Wnb zijn. Hoofdstuk 6 geeft een overzichtelijke samenvatting van de bevindingen in de vorm van een tabel weer. In hoofdstuk 7 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2

PLANGEBIED EN GEPLANEDE WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een fietspad met een lengte van circa 150 m. Langs de zuidzijde grenst het fietspad aan de N224, langs de noordzijde aan een berm die bestaat uit een droog staande- en deels verlande wegrandsloot met daar achter een bos (afbeelding 2.1). Het bos heeft een open karakter en bestaat voornamelijk uit de boomsoorten berk, Amerikaanse eik, zomereik, beuk en els.

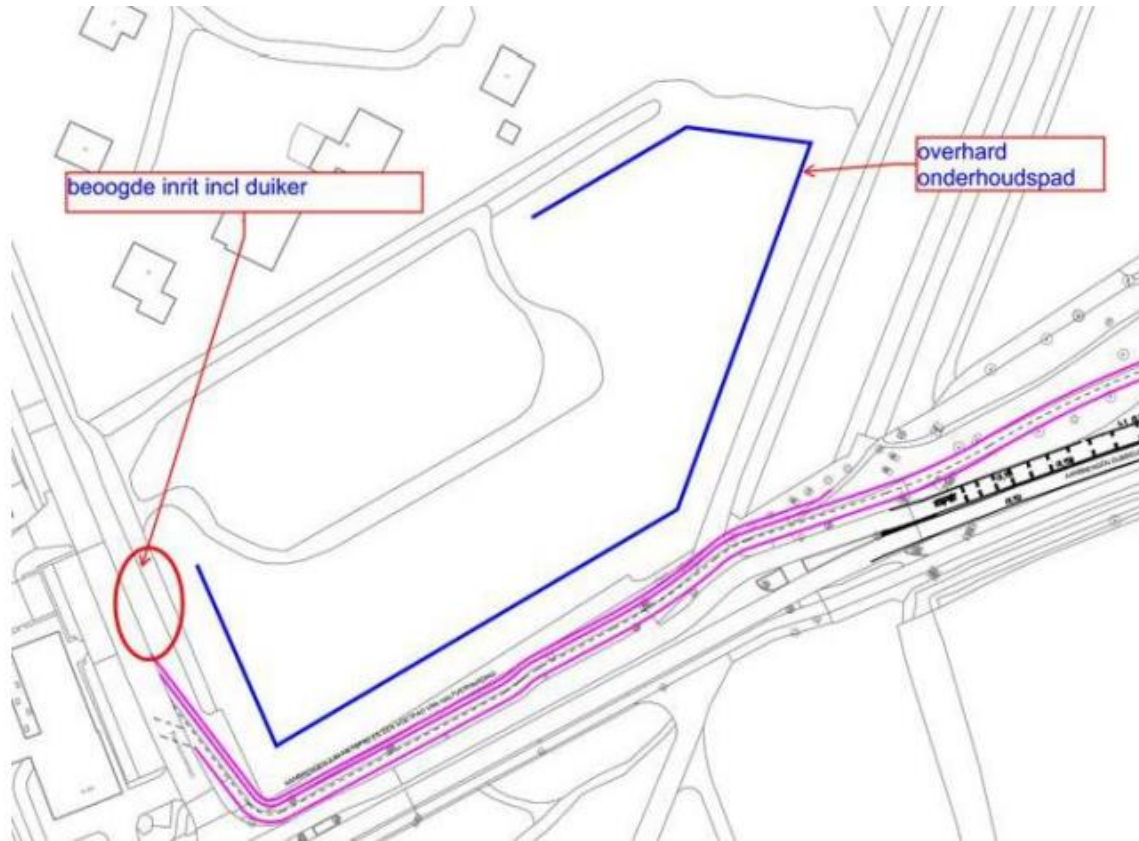
Afbeelding 2.1 Impressie van het plangebied

2.2 Beschrijving geplande werkzaamheden

Het voornemen betreft een aanpassing van het eenrichtingsfietspad naar een tweerichtingsfietspad met daarnaast een voetpad. Het ruimtebeslag van de nieuwe verharding in de richting van het bos dat hierbij optreedt is 2 tot 2,5 m. Hierbij wordt de randsloot een aantal meters (3 tot 5 m) in de richting van het bos verlegd.

Ten slotte wordt er een inrit inclusief duiker gerealiseerd op een nader te specificeren locatie net ten noorden van de te realiseren verbreding van het fietspad aan de Ubbeschoterweg (afbeelding 2.2). Het is te verwachten dat er verschillende bomen moeten worden verwijderd in het kader van de geplande verbreding en verlegging van de sloot. Het onverhard onderhoudspad (afbeelding 2.2) wordt niet meegenomen in deze effectbeoordeling.

TOETSINGSKADER

3.1 Wet natuurbescherming

3.1.1 Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor wat betreft gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd. Elk Natura 2000-gebied wordt aangewezen door middel van een aanwijzingsbesluit. In dit besluit wordt, behalve onder andere de ligging van het gebied, vastgesteld welke natuurwaarden in dat gebied beschermd zijn, de zogeheten instandhoudingsdoelen.

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. Instandhoudingsdoelen betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. De beoordeling start met een zogeheten Voortoets. Alleen als in een Voortoets significant negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden is een passende beoordeling noodzakelijk. In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied moet de vergunning c.q. de instemming worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn, er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft.

3.1.2 Soortbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit 3 beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en 'andere soorten' (artikel 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk. Ook kunnen provincies regels opnemen in de Verordening of een actief soortenbeleid uitvoeren waardoor het mogelijk wordt om voor bepaalde soorten ontheffing van de verbodsbepalingen te verlenen.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- A nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld: steenuil);
- B nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
- C nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- D vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Voor overtreding van de verbodsbepalingen voor Vogelrichtlijnsoorten is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing-aanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan 3 criteria:

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De belangrijkste in de wet genoemde belangen zijn de volgende:

- bescherming van flora en fauna (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 4 Wnb);
- veiligheid van het luchtverkeer (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 2 Wnb);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 1 Wnb).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- 1 er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2 er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- 3 doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De in de wet genoemde belangen zijn onder andere:

- bescherming van flora en fauna (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 1 Wnb);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 3 Wnb);
- dwingende redenen van groot openbaar belang, van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 3 Wnb).

‘Andere soorten’

Het beschermingsregime voor de ‘andere soorten’ heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zowel het Ministerie van Economische Zaken als de afzonderlijke provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt (bijvoorbeeld in het kader van ruimtelijke ontwikkeling) of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Een ontheffing kan worden verleend indien wordt voldaan aan de volgende ontheffingscriteria:

- 1 er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2 er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- 3 doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor ontheffingen ten aanzien van deze andere soorten gelden meer ontheffingsbelangen dan bij de HR- en VR-soorten het geval is. Hier behoort ook het belang van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling toe (artikel 3.10 lid 2 onderdeel a Wnb).

3.1.3 Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven:

- 1 een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- 2 de zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve natuurgevolgen in de Ecologische Hoofdstructuur zijn niet toegestaan ('nee'), tenzij groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven aangetoond is. Artikel 2.4 'Natuur Netwerk Nederland' van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (Herijking 2016) staat hieronder:

- 1 als 'Natuur Netwerk Nederland' wordt aangewezen het gebied waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Natuur;
- 2 een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat bestemmingen en regels die de wezenlijke kenmerken en waarden beschermen en in stand houden. Onder wezenlijke kenmerken en waarden worden zowel actuele als potentiële waarden verstaan.
- 3 een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:
 - a er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële andere mogelijkheden zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, en;
 - b negatieve effecten voor de natuur worden zoveel mogelijk beperkt door mitigerende maatregelen en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders, met dien verstande dat:
 - i de compensatie minimaal gelijkwaardig is aan het verlies aan waarden en kenmerken, en;
 - ii de compensatie plaatsvindt in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland (NNN), of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en;
 - iii de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijk besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt;
- 4 de toelichting op een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat een ruimtelijke onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan en bevat een beschrijving van de in het plangebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden;
- 5 Gedeputeerde Staten kunnen een gebied grenzend aan de 'Natuur Netwerk Nederland' aanwijzen als 'Natuur Netwerk Nederland' waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Natuur. Wanneer zij een gebied aanwijzen, wijzigen zij gelijktijdig het gebied 'Luchtvaartterrein' waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Verkeer en Vervoer.

Voor de toelichting op het artikel wordt verwezen naar Provinciale Ruimtelijke Verordening (Herijking 2016).

4

GEBIEDSBESCHERMING

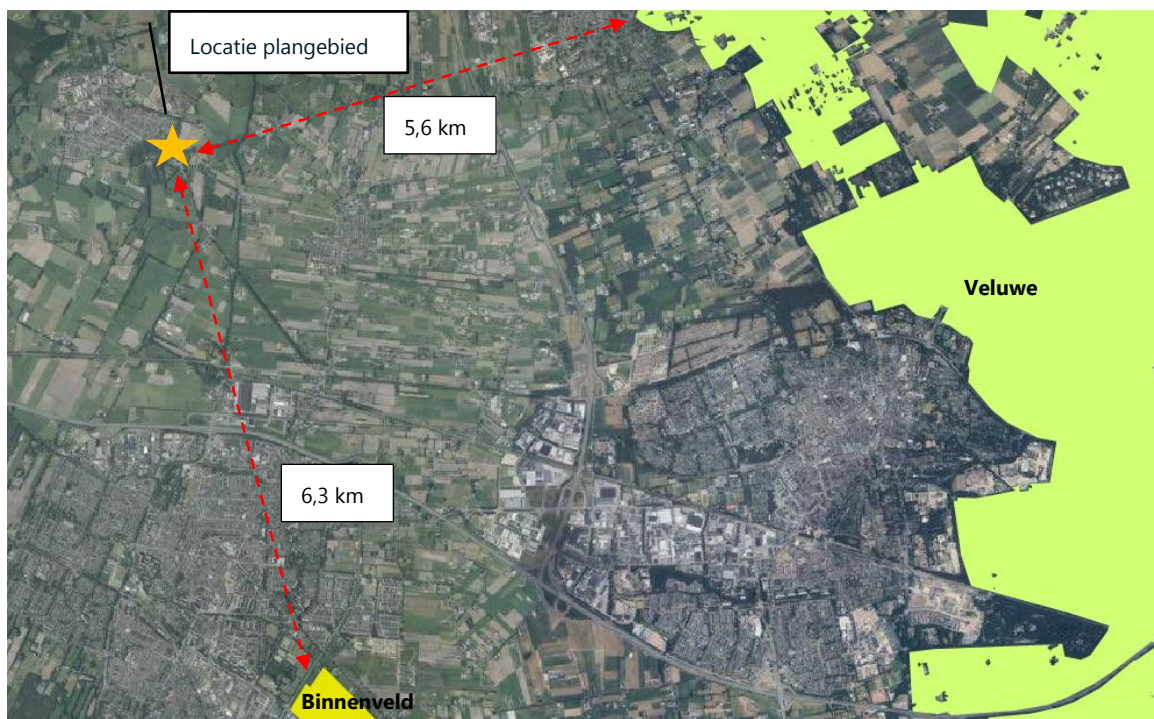
4.1 Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

4.1.1 Gegevens

Binnen een ruime straal rondom het plangebied zijn 2 Natura 2000-gebieden aanwezig. Het betreft Natura 2000-gebied 'Veluwe', ten oosten op circa 5,6 km afstand en Natura 2000-gebied 'Binnenveld' ten zuiden op 6,3 km afstand (afbeelding 4.1).

Voor beide Natura 2000-gebieden is de grenswaarde voor stikstofdepositie verlaagd van 1 mol/ha/jaar naar 0,05 mol/ha/jaar [lit. 1]. Dit betekent dat bij een toename aan stikstofdepositie op hiervoor gevoelige habitattypen vanaf 0,05 mol/ha/jaar al vergunningplicht geldt.

Afbeelding 4.1 Natura-2000 gebied rondom het plangebied. De kortste afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebied (Veluwe) betreft circa 5,6 km

4.1.2 Effecten en conclusie

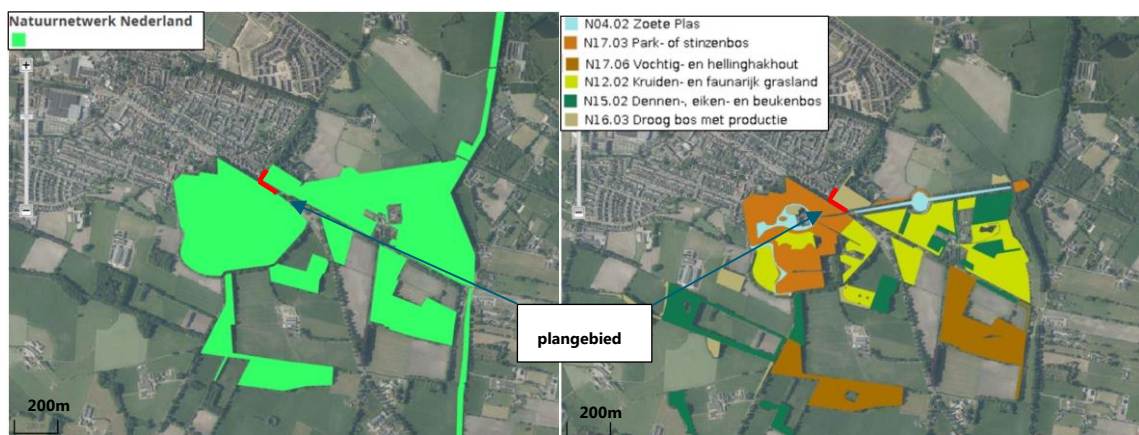
Het plangebied ligt op relatief grote afstand van Natura 2000-gebied (meer dan 5 km). Als gevolg van de afstand tussen de geplande werkzaamheden en de Natura 2000-gebieden kunnen directe effecten (zoals geluid en trillingen) geheel worden uitgesloten. Het optreden van verzuring en vermisting (externe werking) binnen de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (Veluwe en Binnenveld) als gevolg van stikstofemissie gedurende de uitvoeringsfase van de geplande werkzaamheden is tevens vanwege de grote afstand en de relatieve kleinschaligheid van de werkzaamheden uitgesloten. Het optreden van andere indirecte effecten is als gevolg van de afstand tevens niet aan de orde. Vervolgstappen (voortoets) in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

4.2 Ecologische hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland)

4.2.1 Gegevens

Het plangebied grenst aan een perceel dat behoort tot het Utrechtse deel van het Natuurnetwerk Nederland (afbeelding 4.2). Het perceel vormt samen met percelen in de wijdere omgeving een grotere eenheid ten oosten van Renswoude [lit. 2]. Afbeelding 4.2 (rechts) geeft een overzicht van de natuurbeheertypen die de wezenlijke kenmerken en waarden van de betreffende NNN percelen vormen. Het fietspad grenst direct aan N16.03 Droog bos met productie. In de wijdere omgeving liggen de natuurbeheertypen N04.02 Zoete plas, N17.03 Park- of stinzenbos, N17.06 Vochtig- en hellinghakhout, N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland en N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos.

Afbeelding 4.2 Links: overzicht van NNN rondom het plangebied (rode lijn). Rechts: wezenlijke kenmerken en waarden van de betreffende percelen in de vorm van natuurbeheertypen

In het kader hieronder staan de verschillende natuurbeheertypen (wezenlijke kenmerken en waarden) beschreven (bijlage XII).

Zoete plas

Zoete plassen komen vooral voor in het lage deel van Nederland. Het gaat om grote en kleine wateren met voedselrijk, vrij helder, (vrijwel) stilstaand water, waarin waterplanten groeien en verlanding vanaf de oever plaatsvindt. Het kan gaan om meren, plassen, wielen, kolken en dobben, maar ook om relatief smalle, trek- of petgaten, vaarten, kanalen en afgekoppelde rivierarmen.

Park- en stinzenbos

Parkbossen zijn alle vormen van bos die vallen binnen een historisch park- of tuinaanleg. Stinzenbossen bestaan veelal uit oude bossen bij landgoederen met een karakteristieke stinzenflora, vaak bolgewassen en kruidachtige overblijvende gewassen, in de ondergroei.

Vochtig/en helling hakhoutbos

Vochtig en hellinghakhout zijn loofbossen die bestaan uit houtgewas dat men niet hoog laat opschieten, maar dicht bij de grond afzet om de stronken weer te laten ontspruiten en de gevormde opslag te kunnen oogsten. Middenbos bestaat uit hakhout met overstaanders (doorgegroeide hakhouttelgen) of bovenstaanders (aangeplante bomen).

Kruiden- en faunarijk grasland

Kruiden- en faunarijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. De vegetatie kan behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Diverse soorten ruigte en struweel kunnen in dit grasland voorkomen.

Dennen/, eiken/en beukenbos

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen.

Droog bos met productie

Vochtig bos met productie bestaat uit loofbossen die gedomineerd worden door diverse boomsoorten zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is een grotendeels gesloten bos met een weelderige ondergroei. Dit bostype is de productievariant van delen van het haagbeuken- en essenbos en beek- en rivierbegeleidend bos.

Afbeelding 4.3 maakt duidelijk dat er een kleine hoeveelheid ruimtebeslag optreedt door de realisatie van een tweerichtingenfietspas en voetpad, en de verlegging van de watergang. Ook met de te realiseren inrit (rode stippellijn) waarvoor de locatie nog nader wordt bepaald, zal sprake zijn van ruimtebeslag in het NNN.

Afbeelding 4.3 Detail van voorlopig ontwerp, ligging NNN [lit. 3] en zone voor te realiseren inrit (rode stippellijn). Hierop is zichtbaar dat er een kleine mate van ruimtebeslag optreedt

4.2.2 Effecten en conclusie

Met de realisatie van een tweerichtingenfietspas en voetpad en de verlegging van de watergang treedt een kleine hoeveelheid ruimtebeslag op van het NNN. Hiermee treedt een klein verlies aan wezenlijke kenmerken en waarden (droog bos met productie) op. Om te onderzoeken of dit daadwerkelijk leidt tot een significante aantasting en ter bepaling van de eventuele compensatieopgave, is een nee, tenzij-toets noodzakelijk. Ter bepaling van de compensatieopgave is het van belang dat er een definitief ontwerp is vastgesteld. Wanneer is bepaald of er sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende NNN-perceel en wat de compensatieopgave is precies is, kan door toepassing van 1 van de volgende opties: 'plussen & minnen', 'Herbegrenzing' of 'Saldobenadering' [lit. 4], om significante aantasting te voorkomen.

5

EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Methode

Om de aanwezigheid van onder de Wnb beschermde flora en fauna in of rondom het plangebied vast te stellen, is een bureaustudie uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit het raadplegen van Nationale Databank flora en fauna (NDFF) [lit. 5]. Aanvullend hierop zijn, als daar aanleiding voor is, verspreidingsatlassen, internetbronnen en op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens geraadpleegd. Ter verificatie van, en als aanvulling op, de bureaustudie is door een ecooloog van Witteveen+Bos een veldbezoek uitgevoerd op 13 september 2018. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek; wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Daarnaast is een habitatscan uitgevoerd. De inventarisatie is niet vlakdekkend en slechts indicatief, maar is voor deze fase voldoende gedetailleerd.

Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van aanwezige beschermde soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten optreden en of er sprake is van een overtreding van de Wnb. Tevens is beschreven welke maatregelen genomen moeten worden om effecten te voorkomen.

5.1.1 Vaatplanten

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn in een straal van circa 5 km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geen geregistreerde waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vaatplantsoorten [lit. 5].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplantsoorten of geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplantsoorten waargenomen binnen het plangebied. Het plangebied betreft een fietspad van circa 150 m, aan 1 zijde grenzend aan een berm en (droog staande- en deels verlande) wegrandsloot overgaand in bos (afbeelding 2.1). Het bos heeft een open karakter. De aanwezige boomsoorten zijn voornamelijk berk, Amerikaanse eik, zomereik, beuk en els. De ondergroei in het bos bestaat uit voornamelijk uit dauwbraam, de berm is begroeid met algemeen voorkomende soorten van voedselrijke biotopen zoals reuzenbalsemien, dauwbraam, ridderzuring, smeerwortel, grote brandnetel en zevenblad (afbeelding 5.1).

Afbeelding 5.1 Impressie van de aanwezige vegetatie binnen het plangebied

Het biotoop (wegberm en droog bos/park landschap) vormt geen geschikt biotoop voor beschermde vaatplanten en ligt daarnaast buiten het verspreidingsgebied van beschermde vaatplantsoorten [lit. 5 & 6].

Effecten en conclusie

Uit de database van de NDFF [lit. 5] blijkt dat er in de ruimere omgeving van het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geen waarnemingen zijn gedaan van onder de Wnb beschermde vaatplantsoorten. Op basis hiervan en door de afwezigheid van geschikt biotoop kan het voorkomen van beschermde vaatplantsoorten binnen het plangebied worden uitgesloten. Zodoende zijn negatieve effecten op deze soortgroep uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.1.2 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn geregistreerde waarnemingen van algemeen voorkomende soorten in de ruimere omgeving van het plangebied bekend. Daarnaast zijn in een straal van 5 km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geregistreerde waarnemingen bekend van 4 onder de Wnb beschermde grondgebonden zoogdiersoorten waarvoor geen algemene vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Het gaat om de nationaal beschermde soorten boommarter, das, eekhoorn en steenmarter. De waarnemingen van steen- en boommarter betreffen beide slechts 1 waarneming. Van zowel das als eekhoorn zijn veel geregistreerde waarnemingen bekend uit de ruimere omgeving rondom Renswoude. Enkele waarnemingen van eekhoorn zijn gedaan binnen het bosperceel waar het betreffende fietspad aan grenst. De meeste waarnemingen van das zijn gedaan in het landelijk gebied ten zuiden en westen van het plangebied.

Afbeelding 5.2 Geregistreerde waarnemingen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten in de omgeving van het plangebied (rode lijn) [lit. 5] ¹

Het plangebied betreft een berm en een droge watergang die overgaat in bos. Op basis hiervan wordt dan ook verwacht dat er meerdere soorten algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren gebruik maken van het plangebied als (onderdeel van) leefgebied. Mogelijk voorkomende soorten betreffen vos, konijn, verschillende (spits/woel-) muissoorten. Voor het verstoren/doden van deze algemeen voorkomende soorten geldt binnen provincie Utrecht een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

De biotoopeisen van de boommarter, das, eekhoorn en steenmarter staan beschreven in het kader hieronder.

Boommarter

Bos is bij uitstek het leefgebied van de boommarter. In de Nederlandse situatie is dit meestal gemengd loof- en naaldbos waarin bomen met holten voorkomen. Boommarters komen niet alleen voor in uitgestrektere bossen maar ook in kleinere bossen in meer open gebied. Dit zijn wel bosjes in de (ruimere) omgeving van de grotere aaneengesloten bosgebieden waar een zich voortplantende populatie bevindt [lit. 7].

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte gebieden. Zelfs in afgravingen, oude ertsmijnen, op kliffen en onder gebouwen wordt de das soms aangetroffen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld [lit. 7].

Op de Waddeneilanden, het gebied van de grote rivieren, Utrecht, noord- en Zuid-Holland en grote delen van Zuid-Holland, komen steenmarters in heel Nederland voor. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en

¹ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van bijlage XII worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [lit. 7].

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [lit. 7].

Steenmarter

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is 1 woelmuis (soort onbekend) waargenomen. Daarnaast zijn er konijnenburchten aanwezig is het bos waaraan het betreffende fietspad grenst. De berm, droge watergang en aangrenzend bos vormt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende soorten zoals vos, konijn, verschillende spits- en woelmuissorten, en minder algemeen voorkomende soorten zoals eekhoorn. Nesten van eekhoorn werden niet aangetroffen. Door drukte van verkeer en omwonenden kan worden uitgesloten dat het bosgebied leefgebied vormt voor boomarter en das.

Effecten en conclusie

Het plangebied vormt leefgebied voor verschillende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten (bijlage A Wnb). Voor het verstoren van deze algemeen voorkomende soorten geldt binnen provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt de algemene zorgplicht (zie paragraaf 3.1.3).

Het bosgebied waaraan het fietspad grenst vormt potentieel ook foerageergebied voor eekhoorn. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn echter niet aanwezig. In het geval van verstoring van deze soort (geen overtreding van de Wnb) zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving. Door drukte van verkeer en omwonenden kan worden uitgesloten dat het bosgebied leefgebied vormt voor boomarter en das.

Ten aanzien van deze soortgroep is overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb als gevolg van geplande werkzaamheden dan ook uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3).

5.1.3 Vleermuizen

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn in een straal van 5 km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geregistreerde waarnemingen bekend van 6 vleermuissoorten. Het gaat om gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Afbeelding 5.3 Geregistreerde waarnemingen van vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied (rode lijn) [lit. 5]¹

De biotooppeisen van de bovengenoemde vleermuissoorten beschreven in het kader op de volgende pagina.

Gewone dwergvleermuis

Kraamkolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. De groepsgroottes lopen uiteen van enkele tientallen tot meer dan tweehonderd dieren. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak [lit. 7].

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland een zeldzaamheid. De gewone grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. Ze verhuizen vaak. Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 7].

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. In vleermuiskasten worden laatvliegers zelden aangetroffen. Solitaire mannetjes worden soms achter vensterluiken gevonden. In de paartijd (september-oktober) worden vergelijkbare verblijven gebruikt. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied [lit. 7].

¹ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van bijlage XII worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. Doordat de rosse vleermuis tamelijk luidruchtig is, en de geluiden ook zonder hulpmiddelen vaak goed te horen zijn, zijn de verblijfplaatsen relatief makkelijk te vinden. Zodoende is het gebruik van boomholten door de rosse vleermuis ook al lange tijd bekend [lit. 7].

Ruige dwergvleermuis

Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. Twee Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in kasten [lit. 7].

Watervleermuis.

De watervleermuis is een boombewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. De verspreiding toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen in het westen van Nederland. De (kraam)groepen in de zomer zijn vooral bekend van spleten en gaten in holle bomen, maar worden soms ook op kerkzolders, in vleermuiskasten, bunkers en oude forten gevonden. Als winterverblijf gebruiken ze voornamelijk ondergrondse objecten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Daarnaast worden ook overwinterende dieren gevonden in overkluizingen en oude rioolsystemen, kerktorens en in boomholten [lit. 7].

Veldbezoek

Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden waardoor geen actieve vleermuizen zijn waargenomen. Het plangebied betreft een bosrand in de nabijheid van water. Ondanks dat er verstoring door verkeer aanwezig is, kan niet worden uitgesloten dat verschillende soorten vleermuizen foerageren of migreren langs de bosrand. Ook in het bos zelf zijn open plekken aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied voor vleermuizen. In de zone waar het fietspad wordt verbreed is één boom aanwezig (els, afbeelding 5.4) met een spechtenholte. Deze boomholte kan als mogelijke verblijfplaats dienen voor vleermuizen. In 2 andere bomen zijn langs de bosrand zijn gaten/spleten/ kieren in de stam en takken aanwezig die tevens dienst kunnen doen als bijvoorbeeld een (paar-) verblijfplaats.

Afbeelding 5.4 Holte in zwarte els, potentieel geschikt voor als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten

Effecten en conclusie

In de directe omgeving van het plangebied zijn in de afgelopen 5 jaar ten minste 6 soorten vleermuizen waargenomen. Het is niet uit te sluiten dat delen van het plangebied een foerageergebied en vliegroute vormen voor in de omgeving aanwezige vleermuissoorten, daarnaast zijn enkele potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van boomholten. Deze type van landschappelijke functies worden hieronder los van elkaar beschreven.

Verblijfplaatsen

In of grenzend aan de zone waarbinnen het fietspad wordt verbreed staan enkele bomen met holtes die potentieel verblijfplaatsen vormen voor boombewonende vleermuissoorten. Wanneer de betreffende bomen met holten/kieren/spletten dienen te worden verwijderd, is een vleermuisonderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk om vast te stellen of de bomen werkelijk door vleermuizen worden gebruikt en daarmee een beschermde functie voor vleermuizen bekleden. Als op basis van het onderzoek wordt vastgesteld dat in de te kappen bomen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient voor het kappen van de bomen een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd.

Verstoring van actieve dieren (vliegroutes en foerageergebied)

Tijdelijke verstoring van actieve dieren (vleermuizen in vlucht; foeragerend tussen zonsondergang en zonsopgang) kan optreden door verhoging van licht- geluid- of trillingsniveau als gevolg van werkzaamheden door groot materieel en verlichting van het werkterrein.

Wanneer werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopgang van plaatsvinden, kunnen vleermuizen worden verstoord tijdens de actieve periode¹ door geluid-, trillingen of lichtverstoring. Verstoring van vleermuizen betreft een overtreding van de Wnb. Verstoring van vleermuizen gedurende de actieve periode dient te worden voorkomen. Wanneer de werkzaamheden niet gedurende de actieve periode (tussen zonsondergang en zonsopkomst) plaatsvinden en binnen het plangebied geen kunstmatige verlichting wordt toegepast, wordt verstoring van vleermuizen voorkomen. Indien het noodzakelijk is werkzaamheden

¹ In de regel zijn vleermuizen actief bij een nachttemperatuur boven de 7 graden Celsius, tussen zonsondergang en zonsopkomst gedurende de maanden april-november.

gedurende de nacht uit te voeren, dient gebruik te worden gemaakt van aangepaste armaturen zodat verstrooiing van licht richting potentieel foerageergebied, verblijfplaatsen of vliegroutes wordt voorkomen.

5.1.4 Vogels

Bureaustudie

In de NDFF database [lit. 5] zijn geregistreerde waarnemingen bekend van een groot aantal algemeen voorkomende soorten. Daarnaast zijn geregistreerde waarnemingen bekend van categorie 1 tot en met 4 en 5 soorten: reiger, roek, bosuil, buizerd, grote gele kwikstaart en groene specht in de wijdere omgeving.

Alle in Nederland inheemse broedvogels zijn beschermd onder de Wnb. Op basis van de ligging en de kenmerken van het plangebied (bosrijk, half open landschap grenzend aan bebouwd gebied) wordt verwacht dat er algemeen voorkomende broedvogels voorkomen in de omgeving van het plangebied. Daarnaast is het voorkomen van verschillende soorten waarvan het nest jaarrond beschermd mogelijk, zoals ekster, zwarte kraai, groene specht en blauwe reiger en buizerd.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn slechts enkele houtduiven waargenomen. Alle bomen rondom het plangebied vormen potentieel broedgebied voor algemeen voorkomende boom- en struweel broedende vogelsoorten, hierbij valt te denken aan soorten zoals houtduif, kauw, gaai, merel, winterkoning en roodborst. Intacte (jaarrond beschermde-) nesten werden niet aangetroffen.

Effecten en conclusie

Binnen het plangebied zijn geen nesten of jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De bomen en het opgaand groen binnen het plangebied vormen geschikt broedgebied voor verschillende vogelsoorten. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) voor verstoring kunnen zorgen. Werkzaamheden kunnen broedende vogels verstoren door trillingen, geluid en optische verstoring. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individueel, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Wanneer er bijvoorbeeld wordt gegraven of bomen worden verwijderd op de locaties kunnen vogels worden verstoord of gedood. Het doden en verstoren van vogels of het vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van vogels is een overtreding van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wnb.

Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren, doden of van broedvogels of het vernielen van broedplaatsen is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk te voorkomen, te weten door in principe 3 mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continu doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied. Wanneer wordt geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden, dan mag er pas worden gestart met de verstorende werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

5.1.5 Reptielen

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn in een straal van vijf km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geregistreerde waarnemingen bekend van 2 reptielsoorten. Het gaat om de hazelworm en levendbarende hagedis (beide nationaal beschermd). Alle waarnemingen van beide soorten zijn gedaan ten noorden en westen van het plangebied op 2 tot 3 km afstand. Het tussengelegen gebied betreft het bebouwde gebied van Renswoude.

Afbeelding 5.5 Geregistreerde waarnemingen van reptielsoorten in de omgeving van het plangebied (rode lijn) [lit. 5]

De biotoopeisen van de hazelworm en levendbarende hagedis staan beschreven in het kader hieronder.

Hazelworm

De voorkeurs habitat van de hazelworm bestaat uit enigszins vochtige met dichte vegetatie bedekte gebieden. De soort komt voor in bossen, bosranden heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. De verspreiding van de hazelworm in Nederland valt grotendeels samen met de aanwezigheid van pleistocene zandgronden, maar de soort wordt ook aangetroffen op andere bodemsoorten. Met uitzondering van de provincie Zeeland komt de soort in alle provincies voor [lit. 9].

Levendbarende hagedis

Heide en hoogveen komen naar voren als voorkeurs habitat. De soort komt ook voor langs infrastructuur (spoorlijnen en wegbermen), bij bos en struweel en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op venoeveren en ook wel langs lijnvormige wateren. Er zijn ook enkele waarnemingen bekend uit laagveen. De levendbarende hagedis komt voor in vrijwel alle zandige (en löss-)districten in Nederland. De soort is aanwezig op de Zeeuwse eilanden en vervangt daar in de duinen de zandhagedis. Het Veluws-Drents en Kempens district vormen, vooral door hun grote oppervlakte aan bos en heideterreinen, de belangrijkste bolwerken [lit. 9].

Veldbezoek

Het plangebied betreft een bosrand, zowel voor de hazelworm als de levendbarende hagedis vormen bosranden 1 van de potentieel geschikte typen biotoop. De betreffende bosrand grenst echter direct aan een drukke weg, is weinig zon beschenen en staat niet in ononderbroken verbinding (van geschikt biotoop) met de heideterreinen waar de soorten zijn waargenomen. Hierdoor kan de berm niet worden bevolkt door de genoemde reptielsoorten. Ook voor andere reptielsoorten is geen geschikt biotoop aanwezig.

Effecten en conclusie

Als gevolg van het ontbreken van ononderbroken verbindingen (van geschikt biotoop) tussen het plangebied en de heideterreinen waar de soorten voorkomen en doordat het plangebied direct grenst aan een drukke weg en weinig zon beschenen is, kan de aanwezigheid van reptielsoorten in het plangebied worden uitgesloten. Vervolgstappen om overtreding van de Wnb te voorkomen zijn zodoende niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3).

5.1.6 Amfibieën

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn geregistreerde waarnemingen bekend van algemeen voorkomende amfibiesoorten in de wijdere omgeving van het plangebied. Daarnaast zijn in een straal van 5 km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geregistreerde waarnemingen bekend van 2 onder de Wnb beschermde amfibiesoorten waarvoor geen algemene vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen (afbeelding 5.6). Het gaat om de kamsalamander en poelkikker (beide Habitatrichtlijnsoorten). Alle waarnemingen zijn gedaan ten noordwesten van het plangebied en Renswoude. Het plangebied betreft een begroeide berm, droge watergang en open bos, er wordt dan ook verwacht dat algemeen voorkomende amfibieën gebruik maken van (delen van) de het plangebied als (deel van) hun leefgebied. Mogelijk voorkomende soorten betreffen bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor het verstoren/doden van deze algemeen voorkomende soorten geldt binnen Provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

Afbeelding 5.6 Geregistreerde waarnemingen van beschermde amfibiesoorten in de omgeving van het plangebied (rode lijn) [lit. 5]

De biotoopeisen van kamsalamander en poelkikker staan beschreven in het kader hieronder.

Kamsalamander

De kamsalamander komt verspreid over het gehele zuiden, midden en oosten van ons land voor. Hij is vrij zeldzaam en wordt landelijk gezien als een kwetsbare soort, die in zijn verspreiding achteruit gaat. Zijn voorkeur gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend. De poel mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten [lit. 8].

Poelkikker

De poelkikker komt in Nederland vooral in het Oosten en Zuiden voor. Het is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water [lit. 8].

Veldbezoek

De berm, droge watergang en aanliggend bos vormt geschikt leefgebied voor gewone pad, bruine kikker, bastaard-/meerkikker en kleine watersalamander. Tijdens het veldbezoek werden groene kikkers (bastaard-/meerkikker) waargenomen in het bosperceel en in de watergang ten oosten van het bosperceel. Ook werd gewone pad aangetroffen in het bosperceel (afbeelding 5.7). Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor kamsalamander en poelkikker. De watergangen grenzend of binnen het plangebied zijn volledig droog, beschaduwd en grotendeels verland.

Afbeelding 5.7 Gewone pad aangetroffen binnen plangebied en impressie van geschikt leefgebied voor de genoemde algemeen voorkomende amfibiesoorten

Effecten en conclusie

De berm, droge watergang en aanliggend bos vormen geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende amfibiesoorten. Met de werkzaamheden verdwijnt een klein deel van het leefgebied van deze soorten. Voor het verstoren/doden van deze algemeen voorkomende soorten geldt binnen Provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Voor kamsalamander en poelkikker is geen geschikt leefgebied aanwezig, dit geldt ook voor andere beschermde amfibiesoorten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3).

5.1.7 Dagvlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

In de database van de NDFF zijn in een straal van vijf km rondom het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar geregistreerde geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde ongewervelden.

Beschermde dagvlinders, libellen of andere ongewervelden komen vooral voor in leefgebieden waar hun specifieke biotopen nog grotendeels intact zijn (in en rondom natuurgebieden in schrale vochtige biotopen, in moerassen, bosranden en bloemrijke graslanden). Een belangrijke voorwaarde voor het voorkomen van ongewervelden is dat de betreffende soort zijn volledige levenscyclus kan doorlopen. Dagvlinders zijn daarvoor bijvoorbeeld afhankelijk van het voorkomen van waardplanten en libellen van schoon vegetatierijk water [lit. 6].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde dagvlinders, libellen of andere ongewervelden waargenomen. Wel werd een (steenrode- of bruinrode-) heidelibel waargenomen (geen beschermde soort). De boven beschreven biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig, onder de Wnb beschermde amfibieën worden dan ook niet verwacht.

Afbeelding 5.8 (Steenrode- of bruinrode-) heidelibel, waargenomen aan de rand van het plangebied

Effecten en conclusie

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelden. De aanwezige biotopen binnen het plangebied zijn ongeschikt voor beschermde soorten uit deze soortgroepen. Waardplanten zijn tevens niet aanwezig binnen het plangebied. Negatieve effecten van het voornemen op deze beschermde ongewervelden als gevolg van werkzaamheden zijn dan ook uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3).

6

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000 (wet natuurbescherming)

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van Natura 2000-gebied (meer dan 5 km). Als gevolg van de geplande werkzaamheden kunnen directe effecten (zoals geluid en trillingen) geheel worden uitgesloten. Het optreden van verzuring en vermeting binnen het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (Veluwe en Binnenland) als gevolg van stikstofemissie van geplande werkzaamheden is vanwege de grote afstand en de relatieve kleinschaligheid van de werkzaamheden ook uitgesloten. Het optreden van andere indirecte effecten is als gevolg van de afstand tevens niet aan de orde. Vervolgstappen (voortoets) in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS)

Met de realisatie van een tweerichtingenfietspas en voetpad en de verlegging van de watergang treedt een kleine hoeveelheid ruimtebeslag op van het NNN. Hiermee treedt een klein verlies aan wezenlijke kenmerken en waarden (Droog bos met productie) op. Om te onderzoeken of dit daadwerkelijk leidt tot een significante aantasting en ter bepaling van de eventuele compensatieopgave, is een Nee, tenzij-toets noodzakelijk. Ter bepaling van de compensatieopgave is het van belang dat er een definitief ontwerp is vastgesteld. Wanneer is bepaald of er sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende NNN-perceel en wat de compensatieopgave is precies is, kan door toepassing van 1 van de volgende opties: 'plussen & minnen', 'Herbegrenzing' of 'Saldobenadering'[lit. 4], om significante aantasting te voorkomen.

6.2 Soortbescherming

Op basis van deze ecologische QuickScan is bepaald dat op de soortgroep vleermuizen na, er geen ontheffing Wnb nodig is, mits de genoemde maatregelen (tabel 6.1) in acht worden genomen. Daarnaast geldt te allen tijde de algemene zorgplicht (zie paragraaf 3.1.3), wat betekent dat er tijdens de werkzaamheden gedaan moet worden wat redelijkerwijs mogelijk is om schadelijke effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen.

Ten aanzien van vleermuizen dient voordat er kap plaatsvindt te worden onderzocht of aanwezige boomholtes dienst doen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten. Als op basis van het onderzoek wordt vastgesteld dat in de te kappen bomen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient voor het kappen van de bomen een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd. Daarnaast geldt dat overig de genoemde maatregelen (tabel 6.1) in acht worden genomen. Zie hiervoor ook paragraaf 5.1.3.

In de onderstaande tabel zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat. Wanneer ter voorkoming van (mogelijke) overtreding van de Wnb maatregelen nodig zijn wordt dit aangegeven.

Tabel 6.1 Samenvattende tabel

Soortgroep	Beschermde soorten in het plangebied of directe omgeving aanwezig?	Kans op overtreding verboden Wnb?	Gevolgen?	Ontheffing aanvragen Wnb?
vaatplanten	nee	nee	geen, wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3)	nee
grondgebond en zoogdieren	op basis van aanwezige biotopen kan het voorkomen van algemene soorten (verschillende soorten (spits)muizen, konijn) niet worden uitgesloten	nee, vrijstelling binnen Provincie Utrecht	geen, wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3)	nee
vleermuizen	ja, zes soorten vleermuizen bekend uit de wijdere omgeving, het kan niet worden uitgesloten dat delen van het plangebied onderdeel uitmaakt van vliegroute(s) en/of foerageergebied voor meerdere soorten daarnaast zijn er enkele holtes/boomscheuren aangetroffen die van waarde kunnen zijn voor boom bewonende vleermuissoorten	ja, wanneer er binnen de actieve periode (een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst gedurende de maanden maart - november) wordt gewerkt en vleermuizen door licht of geluid worden verstoord wanneer de betreffende bomen worden gekapt kunnen mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd of individuen worden gedood	nee, mits werkzaamheden niet plaatsenvinden in de actieve periode (een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst gedurende de maanden maart - november) en werkterrein niet kunstmatig worden verlicht. Indien dit niet mogelijk is kan verstoring voorkomen worden door goed licht- en geluidbeheer toe te passen in de actieve periode van vleermuizen wanneer de betreffende bomen met holten/kieren/spleten dienen te worden verwijderd, is een vleermuisonderzoek conform het vleermuisprotocol noodzakelijk om vast te stellen of de bomen werkelijk door vleermuizen worden gebruikt en daarmee een beschermde functie voor vleermuizen bekleden. Als op basis van het onderzoek wordt vastgesteld dat in de te kappen bomen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient voor het kappen van de bomen een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen nee, tenzij vleermuizen worden aangetroffen in de betreffende boomscheuren/holtes

Soortgroep	Beschermde soorten in het plangebied of directe omgeving aanwezig?	Kans op overtreding verboden Wnb?	Gevolgen?	Ontheffing aanvragen Wnb?
vogels	ja, delen van- en bomen rondom het plangebied vormt geschikt broedgebied voor verschillende vogels	ja, indien broedgevallen opzettelijk worden verstoord of nesten worden vernietigd	3 mogelijkheden: - buiten het broedseizoen werken; - vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken, zodat vogels niet gaan broeden; - het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels	nee, ontheffing verkrijgen is niet mogelijk. Daarom is het nemen van mitigerende maatregelen essentieel
reptielen	nee	nee	geen	nee
amfibieën	ja, plangebied vormt mogelijk deel van leefgebied voor algemeen voorkomende bijlage A-soorten zoals bruine kikker en gewone pad	nee, vrijstelling binnen Provincie Utrecht	geen, wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3)	nee
dagvlinders, libellen en overige ongewervelde	nee	nee	geen, wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.3)	nee

LITERATUUR

- 1 https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/vergunningen-en-meldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen/. Geraadpleegd 12 september 2018.
- 2 <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=306d710255e14dcd8d5ecb612aca5211>. Geraadpleegd 12-09-2018.
- 3 <http://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/c43958bb-ebc3-420a-a3cf-63ccf004052a>. Geraadpleegd 12 september 2018.
- 4 <http://ehs-wijzer.provincie-utrecht.nl/ecologisch-onderzoek.html#wordt-met-andere-instrumenten-significante-aantasting-voorkomen>. Geraadpleegd 18 september 2018.
- 5 NDFF-database. Geraadpleegd 18 september 2018.
- 6 <https://www.verspreidingsatlas.nl/>. Geraadpleegd 18 september 2018.
- 7 <http://www.zoogdiervereniging.nl/>. Geraadpleegd 18 september 2018.
- 8 <http://www.ravon.nl/>. Geraadpleegd 18 september 2018.

